

РЕШЕНИЕ

№ 377

гр. Пловдив, 08.11.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ПЛОВДИВ, 1-ВИ ТЪРГОВСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на единадесети октомври през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Надежда Ив. Желязкова
Каличкова

Членове: Славейка Ат. Костадинова
Красимира Д. Ванчева

при участието на секретаря Цветелина Юр. Диминова
като разгледа докладваното от Славейка Ат. Костадинова Въззивно
търговско дело № 20235001000396 по описа за 2023 година

За да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е въззивно – по чл. 258 и следващите от ГПК.

С решение № 10 от 23.02.2023 година, постановено по т. дело № 18/2022 година по описа на Окръжен съд – К., е осъдено С."Н.***", БУЛСТАТ ***, със седалище и адрес на управление гр. С., ул."Г.И." № *, ет. *, да заплати на Г. М. С., ЕГН *****, от с. К. № **, общ.Д., обл. К. сума в размер на 120 000 лв., представляваща обезщетение за неимуществени вреди - претърпени болки, страдания и психически стрес, както и сума в размер на 9 638.70 лв., представляваща обезщетение за имуществени вреди - направени разходи за лечение на причинените му телесни увреждания, вследствие настъпило на 03.06.2021г. ПТП, ведно със законната лихва върху главниците, считано от 07.11.2021г. до окончателното им изплащане.

Отхвърлен е предявеният иск за обезщетение за неимуществени вреди в останалата част до пълния размер от 180 000 лв. и за имуществени вреди в останалата част до пълния предявен размер от 22 310.07 лв., както и за

присъждане на законна лихва върху главниците за период от 12.08.2021г., алтернативно от 03.09.2021г., до 06.11.2021г. включително.

Осъдено е С."Н.***" , БУЛСТАТ ***, да заплати по сметка на Окръжен съд К., сума в размер на 5 185.55 лв., представляваща дължима държавна такса за производството по делото, както и сума в размер 869.04 лв., представляваща направените от бюджетните средства на съда разноси по производството.

Осъден е Г. М. С. , ЕГН *****, да заплати на С."Н.***" , БУЛСТАТ ***, съразмерно с отхвърлената част от исковете сума в размер на 5 600.36 лв.с ДДС - ***ски хонорар и сума в размер на 468 лв. - направени по делото разноси.

Така постановеното решение е обжалвано с две въззивни жалби.

Ищецът в първоинстанционното производство Г. М. С., чрез процесуалния си представител *** Р. М., е обжалвал решението в следните отхвърлителни части: в частта, с която е отхвърлен искът му за обезщетение за неимуществени вреди в размера над 120 000 лева до 180 000 лева, ведно със законната лихва от 07.11.2021 година до окончателното му изплащане; в частта, с която е отхвърлен искът за обезщетение за имуществени вреди в размера над 9638,70 лева до 12048,37 лева, ведно със законната лихва от 07.11.2021 година до окончателното му изплащане; в частта, с която е отхвърлена акцесорната претенция за заплащане на законна лихва върху обезщетенията за периода от 12.08.2021 година до 06.11.2021 година включително, както и в частта, с която ищецът е осъден да заплати на ответника разноси за първоинстанционното производство, включващи 5600,36 лева с ДДС ***ско възнаграждение и 468 лева разноси по делото. Оплакванията са за необоснованост, неправилност и незаконосъобразност на решението в обжалваните части, като се поддържа, че то е постановено в нарушение на разпоредбите на чл. 52 и чл. 51, ал. 2 от ЗЗД. Твърди се, че определеният размер на обезщетението за неимуществени вреди е незаконосъобразно занижен с оглед на вида и характера на установените по делото травматични увреждания и психически увреждания, получени от ищеца при ПТП, броя на хоспитализациите, вида и продължителността на извършваното лечение, интензитета на болките и страданията, настъпилите усложнения, множеството битови неудобства, неяснотата дали и кога ще

настъпи пълното му психическо и физическо възстановяване, белезите от нараняванията по тялото и лицето. Определеният от първоинстанционния съд размер на обезщетението за неимуществени вреди не отговарял на претърпените от ищеца и доказани болки и страдания, свързани с тежките по вид и характер наранявания, довели до пълното му обездвижване за продължителен период от време и абсолютната му зависимост от чужда помощ за дълъг период, както и с отключените след ПТП и непреодолени до момента психически проблеми. Не била отчетена и възрастта на ищеца – 27 години към настоящия момент.

Втората група доводи във въззивната жалба на Г. М. С. касаят неправилността на извода на първоинстанционния съд за наличие на съпричиняване от страна на пострадалия и за размера на това съпричиняване – 20%. Твърди се, че не е установено по делото поведение на пострадалия, което да е в пряка причинно-следствена връзка с вредоносния резултат и че единствено виновен за ПТП е водачът на лекия автомобил, предприел маневра завой наляво с ниска скорост, без да се съобрази с приближаващия мотоциклетист и без да го пропусне.

По отношение на началния момент, от който се дължи законната лихва върху обезщетенията за неимуществени и имуществени вреди жалбоподателят Г. М. поддържа, че това е 12.08.2021 година – датата, на която е сезирал *** в качеството му на представително национално бюро, компетентно да уреди претенциите на пострадалите лица вместо чуждестранния застраховател, отговарящо на основание чл. 511, ал. 3 от КЗ. Доводите са, че в тази хипотеза *** отговаря като самите застрахователи по застраховка „Г.о. на автомобилистите“, за които съдебната практика приема, че дължат законната лихва върху обезщетенията от датата на предявяване на претенцията.

Оспорено е решението и в частта, с която ищецът е осъден да заплати на ответника разноски за първоинстанционното производство, включващи ***ско възнаграждение и деловодни разноски съобразно изхода на спора.

Искането е да се отмени първоинстанционното решение в обжалваните части и да се постанови ново по същество, с което да се осъди С."Н.***" да заплати на Г. С. допълнително следните суми: сумата от 60 000 лева / разликата между присъдените 120 000 лева и претендираните 180 000 лева/,

представляваща обезщетение за неимуществени вреди, ведно със законната лихва от 07.11.2021 година до окончателното ѝ изплащане; сумата от още 2409,67 лева/ разликата между присъдените 9638,70 лева и 12048,37 лева/, представляваща обезщетение за имуществени вреди, ведно със законната лихва върху главницата от 07.11.2021 година до окончателното ѝ изплащане, както и законната лихва върху обезщетенията за имуществени и неимуществени вреди, считано от 12.08.2021 година до 06.11.2021 година включително.

Срещу въззивната жалба на Г. С. е подаден писмен отговор от С."Н.***" с изразено становище за нейната неоснователност и с искане за потвърждаване на решението в обжалваните части и за присъждане на разноски съобразно изхода на спора. Оспорени са изложените във въззивната жалба доводи за незаконосъобразност на първоинстанционното решение в обжалваните части.

С."Н.***" е обжалвало решението в частта, с която на ищеца е присъдено обезщетение за неимуществени вреди в размера над 60 000 лева до 120 000 лева с искане да бъде отменено в тази част и да се постанови ново по същество, с което да се отхвърли предявеният иск за обезщетение за неимуществени вреди за посочения размер. Твърди се, че решението в обжалваната част е неправилно, постановено в противоречие със задължителната съдебна практика и при съществени нарушения на материалния и процесуалния закон. Правилен бил изводът на първоинстанционния съд за наличие на съпричиняване от страна на пострадалия, но не били изложени мотиви за приетия размер на съпричиняването – 20%. Изводът на първоинстанционния съд за процента на съпричиняване не съответствал на действителния размер, който бил значително по-висок. Ищецът съпричинил вредоносния резултат в изключително висока степен, тъй като се движил с много по-висока от разрешената за пътни участък скорост в нарушение на чл. 21, ал. 1 от ЗДвП, което му попречило да предотврати настъпването на ПТП. Жалбоподателят се позовава на събраните по делото доказателства, според които при движение с разрешената скорост ищецът би могъл да спре след възприемане на предприетия маневра лек автомобил. Претендират се разноски съобразно изхода на спора.

Срещу въззивната жалба на С."Н.***" е подаден писмен отговор от ищеца Г. С. чрез *** Р. М. с изразено становище за нейната неоснователност. Оспорени са твърденията за наличие на значително по-висок процент съпричиняване, като се поддържа, че единствено виновен за настъпването на ПТП е водачът на лекия автомобил и че липсва причинно-следствена връзка между нарушението, допуснато от С. в качеството му на мотоциклетист и настъпването на удара между двете МПС. Искането е да се потвърди решението в обжалваната от С."Н.***" част.

Пред въззивната инстанция не са направени нови доказателствени искания.

Съдът, съобразявайки доводите на страните и събраните по делото доказателства, приема следното:

Въззивните жалби са процесуално допустими, подадени са от лица, имащи правен интерес да обжалват, а именно от ответника частично срещу осъдителната част на първоинстанционното решение и от ищеца срещу отхвърлителната му част, като при подаването им е спазен срокът по чл. 259 от ГПК.

Въззивната инстанция, с оглед правомощията си по чл. 269 от ГПК намира, че първоинстанционното решение е валидно и допустимо в обжалваните части.

С представените по делото доказателства се установява, че ищецът Г. М. С. е сезирал ответника С."Н.***" с претенция вх. № *** година за заплащане на обезщетение за претърпените от него неимуществени и имуществени вреди, настъпили при ПТП, станало на 03.06.2021 година, причинено от С.А.Б. при управлението на лек автомобил Р.Ф. с т. рег. № *** , за който към момента на произшествието е имало сключена валидна застраховка „Г.о.“ на автомобилистите в Т., като е притежавал валидна „***“. В молба вх. № *** година, подадена до застрахователя, е увеличен размерът на разходите, свързани с лечението на ищеца, за които се претендира обезщетение за имуществени вреди.

По делото е безспорно обстоятелството, че ответникът не е определил и не е заплатил застрахователно обезщетение за претендираните от ищеца вреди както до датата на предявяване на исковата молба в съда – 21.04.2022 година, така и до настоящия момент. Поради това и с оглед

разпоредбата на чл. 511, ал. 3 от КЗ и чл. 513, ал. 1 от КЗ предявеният иск пред съда е процесуално допустим, като процесуално легитимирано да отговаря по този иск е С."Н.***".

По отношение на правилността на първоинстанционното решение въззивната инстанция дължи произнасяне по посоченото във въззивните жалби, освен когато става дума за приложение на императивна правна норма или когато съдът следи служебно за интересите на някоя от страните по делото или ненавършили пълнолетие деца. / т. 1 от ТР № 1/2013 година на ОСГТК на ВКС/. С оглед на тези свои правомощия съдът ще се произнесе по въведените с въззивните жалби оплаквания, посочени по-горе.

Телесните увреждания, описани в обстоятелствената част на исковата молба, които ищецът Г. М. С. твърди, че е претърпял и продължава на търпи в резултат на ПТП от 03.06.2021 година, са следните: разкъсно-контузни рани по главата; охлузвания по дясна подбедрица; изразена деформация на двете ръце и двете подбедрици; наличие на контузионни промени в белодробния паренхим двустранни върхово; пертروхантерна фрактура с дислокация и фрагменти на дясна тазобедрена става; наличие на фрактура на ос нази, септум нази и ляв максиларен синус дорзално; фрактури на лицеви кости; наличие на приплъзване на телата на прешлените на нива С-5/С-6, поради травматична спондилолистеза; дискретна хипердесна ивицеста зона в ляво високо парияетално, до срединната линия; субаранхоидна хеморагия; наличие на дискретно количество свободна течност периренално около горния полюс на десен бъбрек; маркиран интерлоб вдясно; бифронтални хигроми с дебелина по 8 мм.; кости на база и калаврия - наличие на фрактура на ос нази с дислокация, септум нази и ляв максиларен синус дорзално; фрактури на лицеви кости; фронтални хигроми; сублуксация на атланта-окципиталната става в ляво, Фрактура феморис декстра ет синистра дуплекс; фрактура антебрахи синистра ет декстра - фрактури на двата крака и двете ръце, политравма и други.

При престоя му в болницата, където бил откаран веднага след ПТП, в УМБАЛ „С.Г.“ ЕАД – П., на ищеца била поставена следната диагноза: „Счупване на тялото /диафиза/ на бедрената кост, закрито; Политравма; Фрактура феморис декстра ет синистра дуплекс; Фрактура антебрахи билатералис; Контузио капитис; Контузио торацис“.

На 03.06.2021г. под интубационна анестезия били извършени няколко операции по повод фрактурите на двата крака и двете ръце, като счупванията били фиксирани с остеосинтезни материали /плаки, пирон, самонарезни винтове, заключващи винтове и др./. Поради силните болки на ищеца бил поставян и морфин. На 15.06.2021г. Г. С. бил изписан от Клиниката по ортопедия и травматология и бил насочен за продължаване на лечението в друго отделение поради затруднено и болезнено дишане, провокирано от фрактурите на синуси и носни кости.

На 15.06.2021 г. Г. С. бил приет в УНГ Клиника на УМБАЛ „С.Г.“ ЕАД - П.. Там било предприето консервативно и оперативно лечение заради наличие на фрактура на ос назии, септум назии и ляв максиларен синус дорзално; фрактура на лицеви кости; деформация на външен нос; девиация на носната преграда с конвекситет надясно; затруднено носно дишане; фрактура на носните кости и други. Била поставена диагноза „Фрактура осса назалия; Деформацио назус екстернус; Девиацио септи назии и други“.

В исковата молба се твърди също, че на 23.08.2021 г. Г. С. бил консултиран от психиатър, тъй като след ПТП започнал да забравя, лесно да се нервира и да избухва. При прегледа от психиатър било установено, че той е напрегнат, тревожен, трудно контактен, апсихотичен, емоционално лабилен, мисловно забавен. Поставена му била диагноза „Органично разстройство на личността“.

В исковата молба са изложени и обстоятелства, свързани с настъпили усложнения на описаните по-горе увреждания. Твърди се, че на 26.01.2022 г. ищецът е постъпил в Отделението по ортопедия и травматология на Ч.б. "К."-С., Р. Т., поради продължаващи болки в лявото бедро. При извършените изследвания и прегледи били установени: „забавено зарастване на диафизата на лява бедрена кост, болки в предна част на ляв фемур, мускулна атрофия на двете бедра (фемур)“. Поставена му била диагноза: „Счупване на диафиза на улна и радиус; Затворено счупване на диафиза на фемур; Забавено зарастване на счупването на бедро“. Под спинална анестезия на ищеца била направена операция, при която били извадени двата болта за странично заключване от дисталната част на ляв фемур и била направена динамизация с един болт.

В обстоятелствената част на исковата молба е посочено, че описаните физически увреждания са причинили на ищеца множество болки и

страдания, той се справял с големи усилия в ежедневието си, напълно ограничил социалните си контакти поради болката, дискомфорта и страданията, които изпитвал от фрактурите на всички крайници, станал изцяло зависим от грижите на своите близки, тъй като не можел да се обслужва самостоятелно, включително да се храни и да пие, изпитвал болки при дъвчене и приемал предимно течна и пасирана храна поради счупванията на лицеви кости, не можел да движи ръцете и краката си, имал затруднения в дишането, като при минимални физическа активност и усилие се оплаквал от болезненост в крайниците, задъхвал се, болели го синусите и носа.

Освен това ищецът станал напрегнат, тревожен, трудно контактен, апсихотичен, емоционално лабилен, мисловно забавен, случилото се повлияло негативно върху общото му емоционално състояние, възстановяването му все още не било приключило, като той се страхувал, че никога няма да се възстанови напълно.

В хода на процеса ищецът е въвел и новонастъпили обстоятелства, свързани с болките и страдания, които са в причинна връзка с процесното ПТП. Той твърди, че на 05.06.2022г. бил приет в болница с оплаквания от остри болки в бедрената мускулатура и невъзможност да стъпва на крака. По време на болничния престой били установени: болки в бедрената мускулатура; Зачервяване и оток; Невъзможност да стъпва на крака; Състояние след поставена метална остеосинтеза по повод фрактура; Наложени интрамедуларни метални остеосинтезни средства на двата фемура по повод диафизарни фрактури. Метални остеосинтезни средства на двете бедрени кости; Фрактура с давност на долния клон на лява пубисна кост“. Било проведено както медикаментозно, така и оперативно лечение, като под пълна анестезия било извършено отстраняване на имплантирани уреди в костта и бил изписан на 08.06.2022г. Към 10.08.2022 година походката му била все още с леко накуцване и ограничени движения, поради което се наложило провеждане на физиотерапевтични процедури. Те не дали резултат, поради което на 16.08.2022 година отново постъпил на болнично лечение, където му били извършвани физиотерапевтични процедури и упражнения.

На 17.09.2022 г., ищецът постъпил в Клиниката по ортопедия и травматология към УМБАЛ „С.Г.“ ЕАД- гр. П. с оплаквания за зачервен оток в ляво бедро и гнойна секречия, където отново било проведено оперативно лечение под обща анестезия, изразяващо се в отстраняване от

костта на имплантирани уреди и бил изписан на 20.09.2022г.

Въз основа на тези обстоятелства ищецът е претендирал обезщетение за неимуществени вреди в размер на 180 000 лева, ведно със законната лихва от датата на предявяване на претенцията пред ответника – 12.08.2021 година до окончателното изплащане на сумата.

С исковата молба и с молба вх. № *** година ищецът е приложил писмени доказателства, свързани с причинените му травми и проведеното лечение. От тях, както и от приложените по делото писмени доказателства, изискани на основание чл. 192 от ГПК от УМБАЛ „С.Г.“ ЕАД град П., ЦСМП – Х. и МБАЛ „Х.“ АД, включващи медицинската документация, свързана с лечението на ищеца Г. С. след процесното ПТП, се установяват травматичните увреждания, получени от ищеца при ПТП, както и вида и продължителността на провежданото лечение в съответното лечебно заведение и те съвпадат с тези, посочени в обстоятелствената част на исковата молба.

Въз основа на цялата медицинска документация, както и на личен преглед на ищеца Г. С., е изготвено заключението на *** д-р Н.М., прието по делото и неоспорено от страните – първоначално и допълнително.

От първоначалното заключение се установява, че при процесното ПТП и в причинна връзка с него ищецът Г. С. е получил следните увреждания: счупване на двете бедрени кости, счупване на двете кости на дясната предмишница, счупване на лъчевата кост на лявата предмишница, контузия на белия дроб, разкъсно-контузни рани на главата, счупване на носните кости, на задната стена на левия горночелюстен синус и на хрущялната част на носната преграда. Счупването на бедрените кости и на предмишниците е довело до трайно затрудняване на движението им за повече от един месец. Контузията на белия дроб е довела до разстройство на здравето, временно опасно за живота. Останалите увреждания са причинили временно разстройство на здравето, неопасно за живота. *** е посочило, че при ищеца е налице забавена консолидация на счупванията на бедрените кости и възникнали възпалителни изменения в тези области, което е установено при операциите през месец юни и месец септември 2022 година за премахване на металните остеосинтезиращи тела на дясната и лявата бедрени кости. Като възможни причини за забавеното зарастване на счупените бедрени кости на

ищеца седем месеца след ПТП *** е посочило силно фрагментираното счупване, обширните мекотъканни увреди в областта на счупването, недостатъчната компресия на металната остеосинтеза, влошеното кръвоснабдяване, недостатъчната по време имобилизация.

Една година и половина след ПТП / при изготвяне на първоначалното заключение на д-р М. на 07.11.2022 година/ оздравителният период за счупванията на бедрените кости при ищеца не е завършил, той ходи трудно, куцайки, използвайки помощно средство за придвижване – бастун, дори и на кратки разстояния.

От допълнителното заключение на *** д-р М. е видно, че за политравмата, получена от ищеца при процесното ПТП, включваща фрактури на предмишници и бедрени кости с дислокация, фрактура на носа и контузия на бял дроб, му е провеждано оперативно и консервативно лечение. След приема му в ЦСМП – Х. ищецът е изпратен и хоспитализиран в УМБАЛ „С.Г.“ – П.. Там още вечерта в деня на ПТП – 03.06.2021 година му е извършена операция под обща анестезия на счупените бедра, продължила 1 час и 20 минути. След това същата вечер е извършена и втора операция на предмишниците с продължителност от три часа под обща анестезия. Посочените две операции са за поставяне на метални остесинтези на двете бедрени кости и на предмишниците. До 07.06.2021 година ищецът е бил в КАИЛ на УМБАЛ „С.Г.“ ЕАД, след което е преместен в Клиниката по ортопедия и травматология. Веднага след изписването му от това отделение ищецът е постъпил на лечение в УНГ клиниката на същата болница, където е останал през периода от 15.06.2021 година до 18.06.2021 година. Там са установени деформацията на външен нос, девиация на носната преграда с конвекситет надясно и е проведено оперативно лечение на носните кости - фрактурата на хрущяла на септума с репозиция и предна тампонада, което е продължило един час. През периода от 26.01.2022 година до 27.01.2022 година ищецът е бил на лечение в частна турска болница, където под спинална анестезия е извършена операция, включваща изваждане на два болта за статично заключване от дисталната част на ляв фемур и динамизация с един болт. През периода от 05.06.2021 година до 08.06.2021 година ищецът отново е бил на болнично лечение в УМБАЛ „С.Г.“, където му е извършена операция под пълна анестезия за цялостно отстраняване от бедрената кост на имплантираните уреди.

При прегледа на ищеца, извършен на 29.12.2022 година, *** е установило множество белези от зараснали рани по лицето / на лява вежда и по лява странична повърхност на носа/, както и постоперативни цикатрикси на крайниците от извършени оперативни интервенции за поставянето и премахването на метални остеозинтези / по външната повърхност на лявата предмишница, от горната до долната ѝ трета, по външната повърхност на дясната предмишница, по вътрешната повърхност на дясната предмишница, по външната повърхност на лявото бедро – два белега, намиращи се в горната и в средната му трета, по външната повърхност на дясното бедро – три белега в горната и средната му трета, в областта на дясното колянно капаче и над него.

При изслушването си *** е заявило, че за в бъдеще, след изваждането на металните остеосинтезиращи тела, ищецът ще се нуждае от балнеолечение и физиотерапевтични процедури. Посочено е, че в острия период и в периода след оперативните интервенции болките и страданията са били със значителен интензитет, като и след това част от лечението е било обезболяването, макар интензитетът на болките и страданията в по-късния период да е бил по-нисък.

Освен медицинската документация и обсъдените по-горе експертизи, причинените неимуществени вреди на ищеца при процесното ПТП, техният вид, свързаните с тях болки и страдания и тяхната продължителност се установяват и от разпитаните в съдебно заседание на 15.12.2022 година свидетели С. С. – майка на ищеца и С.Х., негова съседка. Съдът възприема показанията и на двете свидетелки въпреки близките родствени отношения на С. С. с ищеца, доколкото те не се опровергават, а напротив са в съответствие с останалите събрани доказателства. Освен това и двете свидетелки имат преки и непосредствени впечатления за състоянието на ищеца след ПТП и до момента. От показанията на свидетелите се установява, че след първоначалния период от няколко дни, в които е бил в КАИЛ, родителите на ищеца били непрекъснато до него и полагали грижи за него. По време на болничния престой ищецът бил объркан, не си спомнял катастрофата, задавал странни въпроси. Той изпитвал силни болки, от които цялото му тяло треперело. Ищецът бил напълно неподвижен за период от три месеца, през които и ръцете и краката му били гипсирани. Този период той прекарал на легло, без да може да се движи, дори да се обърне, като

цялостното му обслужване, включително за тоалет и хранене било поето от родителите му. След третия месец ищецът започнал постепенно да движи ръцете си, но без да може да движи краката си до шестия месец. През цялото това време той бил на памперс, който сменяли близките му. Първоначално не било възможно къпането му, а само почистването с мокри кърпи в леглото. След това бащата на ищеца го къпел. Пълната зависимост от грижите на родителите му, включително за тоалет и обличане, особено тези, полагани от майка му, притеснявали много ищеца. Той преживял тежко периода на изолация в дома си. След шестия месец ищецът започнал да излиза за малко пред къщата с инвалидна количка, но се притеснявал от това, тъй като бил млад човек, не искал да общува с хората, избягвал ги. През цялото време на ищеца били поставяни инжекции с антикоагуланти, обезболяващи и успокоителни. Ищецът се променил много. Свидетелката С. говори за проблеми на ищеца с дишането заради травмата на белите дробове и носа и необходимостта да ползва спрейове за нос. Преди ПТП ищецът работел в магазина на родителите си, продавал пердета, бил усмихнат и общителен. След ПТП той вече не можел да работи, изпитвал силни болки, бързо се изморявал. Освен това ищецът станал нервен, избухлив, не можел да спи, страхувал се да се вози в автомобил, не сядал на предната седалка, непрекъснато правел забележки на шофьора. Осем месеца след ПТП ищецът започнал да ползва патерици за придвижване, а сега се придвижвал с бастун. След всяка операция ищецът известно време ползвал патериците, а след възстановяване - бастуна. Заради многобройните операции ищецът вече не можел да понася антибиотиците, повръщал от лекарствата. Той бил много притеснен и от белезите по лицето си, проучвал възможностите да ги премахне.

За психическото състояние на ищеца след ПТП и към настоящия момент по делото е приета комплексна съдебна психиатрично-психологична експертиза. От заключението на вещите лица психиатър и психолог е видно, че ищецът Г. С. е преживял злополуката от *** година като силен субективен стрес. Последващите събития – оперативни интервенции, болничен режим, ограничително поведение вследствие на страховите изживявания, са довели до нарушена адаптация и затруднение в обичайното функциониране. Диагнозата на ищеца „органично разстройство на личността“ е поставена от психиатър. В експертизата е дадено обяснение на синдрома „Органично

разстройство на личността“. Посочено е, че то възниква при увреди на челния дял или на други области в мозъка. Характеризира се със значителна промяна в обичайния начин на поведение до този момент, засягаща по-дълбоко израз на емоциите, потребностите и подтиците. При хората с органично разстройство на личността настъпват промени в когнитивната и емоционална сфера – намаляване на когнитивните възможности, ригидност, застойност на мисловните процеси, емоционална лабилност, отслабване на паметовите възможности, недостатъчна гъвкавост в избор на стратегии за справяне, намалена стресоустойчивост. Установено е от вещите лица, че при ищеца тази симптоматика е претърпяла частично обратно развитие, като персистира повишена ситуативна тревожност при разговори, свързани с преживяното ПТП. Поради наличие на остатъчна уплаха при ищеца все още се наблюдава ситуативно ограничително поведение. Той все още не е възстановил напълно общото социално и личностово функциониране, т.е. справянето с базисните социални роли и отговорности. В съдебно заседание вещите лица са обяснили, че при ищеца се наблюдава липса на емоции и радост от нещата от живота, безразличен е към всичко около него, интелекта и паметта му са болестно затормозени, той има ретроградна амнезия, няма спомен за случилото се. Това според вещите лица говори за увреда във всички сфери на психична дейност. Вещите лица не са се ангажирали с прогнози за бъдещето. Те са посочили, че възстановяването от това състояние е бавно, като някои от пациентите се възстановяват напълно с времето, а други – не. При ищеца с оглед младата му възраст са по-големи вероятностите да може да компенсира описаните промени без остатъци.

При така установената фактическа обстановка и съобразявайки съдебната практика за определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди по справедливост съгласно чл. 52 от ЗЗД, а именно Постановление № 4/1968 година на ПВС, задължаваща съда да прецени редица конкретни обективно съществуващи обстоятелства, сред които са вида и степента на уврежданията, прогнозата за развитие на заболяването, намаляването на работоспособността, възрастта на пострадалия, настоящият съдебен състав намира, че справедливият размер на обезщетението за неимуществени вреди е 150 000 лева.

Този размер съответства на обсъдените по-горе многобройни

физически увреждания и психически травми, които са в пряка причинна връзка с ПТП, продължителността на болките и страданията, вида на проведеното лечение, отражението на уврежданията върху начина на живот на ищеца, върху душевното му състояние и върху отношението му към околния свят и хората. Установено е, че след ПТП ищецът е получил множество травми по лицето и тялото, част от които не са напълно излекувани през период от повече от една година и половина след ПТП. Той все още куца и се движи с бастун. Това, наред с установените сериозни психически проблеми, дава отражение върху начина му на живот и трудовата реализация. По отношение на физическите увреждания *** е дало заключение за настъпили усложнения, които забавят пълното му оздравяване. Получената политравма при ищеца е наложила пълна зависимост от близки хора при ежедневното обслужване за дълъг период от време / повече от шест месеца/, което наред с установените интензивни болки, необходимостта да лежи непрекъснато, невъзможността да сменя позицията си, да излиза и да се среща с хора, многобройните оперативни интервенции под пълна и спинална анестезия, получените усложнения и възпаления в оздравителния процес, безспорно му е причинила значителни по продължителност и по интензитет болки и страдания. Всичко това, наред със сериозното отражение на случилото се върху психиката на ищеца, за възстановяването на която е необходим дълъг период, без категорична прогноза за пълно възстановяване, коренната промяна в поведението и отношението му към околните, младата му възраст – 26 години, белезите по лицето и цялото му тяло, които сами по себе си са източник на притеснения, дават основание на съда да приеме посочения по-горе справедлив размер на обезщетението за неимуществени вреди от 150 000 лева. Обезщетението над този размер до претендирания такъв от 180 000 лева би било в завишен размер с оглед липсата на категорични доказателства за здравословни проблеми на ищеца, свързани с процесното ПТП, които да не могат да бъдат преодоляни, макар и след определен период от време.

Освен с обсъдените по-горе обстоятелства, размерът на обезщетението от 150 000 лева е съобразен и с конкретните икономически условия в страната и общественото разбиране за справедливост, ориентирано за което са нормативно определените лимити по застраховка „Г.о.“ на автомобилистите. До 01.01.2010 година нормативно определените

минимални размери на лимитите са нараствали непрекъснато и почти ежегодно, като от 25 000 лева за всяко събитие са достигнали до 700 000 лева за всяко събитие при едно пострадало лице и до 1 000 000 лева – при две или повече лица. След тази дата са определени значително по –високи размери. § 27 от ПЗР на Кодекса за застраховането / отм./ предвижда лимит за едно събитие на имуществени и неимуществени вреди вследствие на телесно увреждане или смърт от 1 000 000 лева при едно пострадало лице и от 5 000 000 лева при две или повече пострадали лица. Съгласно чл. 266 от КЗ / отм., в сила от 11.06.2012 година/, задължителната застраховка „Г.о.“ на автомобилистите се сключва за следните минимални застрахователни суми: за неимуществени и имуществени вреди вследствие на телесно увреждане или смърт - 2 000 000 лв. за всяко събитие при едно пострадало лице и 10 000 000 лв. за всяко събитие при две или повече пострадали лица. Сега действащият Кодекс за застраховането, влязъл в сила на 01.01.2016 година, приложим към настоящия случай, в чл. 492 предвижда лимит за неимуществени и имуществени вреди вследствие на телесно увреждане или смърт – 10 000 000 лв. / а след изменението с ДВ бр. 101/2018 година – 10 420 000 лева/ за всяко събитие, независимо от броя на пострадалите лица. Лимитите, макар и само индиция, а не абсолютен критерий за икономическите условия в страната и обществено разбиране за справедливост, имат значение и следва да бъдат взети предвид при определяне на размерите на обезщетението за неимуществени вреди, което становище се застъпва и в съдебната практика.

Обезщетението от 150 000 лева се равнява на около 231 минимални работни заплати - 650 лева към датата на ПТП, т.е. за период от около 20 години. В този смисъл то също е справедливо с оглед младата възраст на ищеца и всички страдания и ограничения, които търпи и ще продължава да търпи и за в бъдеще за неопределено време заради получените увреждания при ПТП.

Досежно имуществените вреди, включващи потребителски такси за болничен престой, медицински изследвания, лекарства и консумативи, заплатени от ищеца, които са в пряка причинна връзка с лечението на получените увреждания при ПТП, по делото с представените фактури и със заключението на *** д-р М. е установено, че те са в общ размер на 12048,37 лева. Този размер не се оспорва на настоящия етап от производството,

липсват доводи за неправилното му определяне, поради което въззивният съдът не дължи повторно произнасяне по въпроса за общия размер на обезщетението за имуществени вреди. Въззивна жалба по иска срещу обезщетението за имуществени вреди е подадена само от ищеца Г. С. в частта, с която заради прието съпричиняване и прилагане на чл. 51, ал. 2 от ЗЗД общият размер на това обезщетение е намален с 20% и му е присъдено обезщетение от 9638,70 лева. Спорният въпрос е за наличието на съпричиняване и неговия размер, а не за общия размер на дължимото обезщетение за имуществени вреди.

По спора между страните, свързан със съпричиняването от страна на пострадалия и с намаляване на обезщетенията на основание чл. 51, ал. 2 от ЗЗД, съдът намира следното:

Механизмът на ПТП, при което е пострадал ищецът Г. С., е установен с приетата по делото съдебна автотехническа експертиза – първоначална и допълнителна. Лекият автомобил Р.Ф. с т. регистрация, управляван от С.Б., е предприел на кръстовище завой наляво от главния път Х.-К. към село Ш.п.. Управляваният от ищеца мотоциклет също се е движел по главния път, в противоположна посока. Водачът на лекия автомобил, предприемайки завоя наляво, не е пропуснал мотоциклета, при което траекториите на двете МПС са се пресекли на кръстовището и мотоциклетът се е ударил с предното си колело в задната дясна врата и десния праг на автомобила. *** е установило, че в момента на удара скоростта на мотоциклета е била 92 километра в час, след като е употребена спирачна система, а преди натискането на спирачката – 101 километра в час. В момента на удара лекият автомобил се е движел с ниска скорост от 10,34 километра в час. Преди това автомобилът е бил спрял на кръстовището, с включен ляв пътепоказател, изчакал е преминаването на насрещен лек автомобил, който е изпреварвал колона от автомобили, след което е предприел маневрата завой наляво. Ударът между двете МПС е настъпил, докато все още е извършвал завоя. Отражено е, че в момента на ПТП видимостта е била над 120 метра и нищо не я е ограничавало. От експертизата е видно, че до ПТП не би се стигнало, ако водачът на лекия автомобил не беше предприел маневрата завой наляво и не беше навлязъл в лентата за насрещно движение, а беше пропуснал мотоциклета. Мотоциклетистът е можел да възприеме началото на завиването / маневрата / на лекия автомобил от разстояние 62,51 метра. При скоростта му на

движение към този момент – 101 километра в час, според експертизата, е било невъзможно за мотоциклетиста да предотврати удара, тъй като опасната му зона за спиране с оглед конкретната ситуация е била 110,38 метра. При движение с разрешената за пътния участък скорост от 60 километра в час за мотоциклетиста е било възможно да предотврати настъпването на ПТП, тъй като е могъл да възприеме маневрата на автомобила от разстояние 62,51 метра, а опасната му зона за спиране при скорост 60 километра в час е изчислена от *** на 39,37 метра.

Срещу С.А.Б. в качеството му на водач на участващия в ПТП лек автомобил е водено наказателно производство. То е приключило с влязло в сила на 16.09.2022 година решение по чл. 78 а от НК № *** година, постановено по АНД № 546/2022 година на РС – Х.. С него С.Б. е признат за виновен в нарушаване на правилата за движение – чл. 37, ал. 1 от ЗДвП, в резултат на което при извършване на маневра завой наляво по непредпазливост е причинил средна телесна повреда на Г. С., включваща счупване на бедрена кост на десния крак, счупване на бедрена кост на левия крак, счупване на костите на дясна предмишница, счупване на костите на лява предмишница и разстройство на здравето, временно опасно за живота – контузии в белите дробове във върховете дялове и травматичен кръвоизлив под меките обвивки на мозъка – престъпление по чл. 343, ал. 1, б. „б“, предложение второ във връзка с чл. 342, ал. 1 от НК, като е освободен от наказателна отговорност и му е наложено административно наказание „глоба“.

Това решение, както и влязлата в сила присъда, обвързват съда по настоящото дело, разглеждащ гражданските последици от деянието, съгласно разпоредбата на чл. 300 от ГПК, относно това дали е извършено деянието, неговата противоправност и виновността на дееца. В този смисъл по задължителен за настоящия съд начин е установена вината и противоправното поведение на С.Б., изразяващо се в това, че е нарушил задължението си по чл. 37, ал. 1 от ЗДвП при завиване наляво за навлизане в друг път да пропусне насрещно движещите се пътни превозни средства, в случая насрещно движещия се мотоциклет.

Безспорно е налице нарушаване на правилата за движение и от мотоциклетиста, който се е движел със скорост от 101 километра в час при

максимално разрешена за пътния участък 60 километра в час, сигнализирана с пътен знак – нарушение на чл. 21, ал. 2 от ЗДвП. Съдът не споделя доводите във въззивната жалба на Г. С. за липса на причинна връзка между това нарушение и настъпилото ПТП. По делото с допълнителната автотехническа експертиза е установено по категоричен начин, че до сблъсък между двете МПС не би се стигнало, ако мотоциклетистът се движеше с разрешената скорост, тъй като в този случай той би могъл да спре след възприемане на завиващия автомобил и преди сблъсъка с него. Движението с превишена скорост е попречило на мотоциклетиста да избегне удара въпреки задействането на спирачната система, тъй като опасната зона за спиране в този случай е по-дълга от разстоянието, на което той е разполагал с възможността да възприеме завиващия автомобил.

Гореизложеното налага извода, че до сблъсък между двете МПС не би се стигнало ако водачът на лекия автомобил не беше предприел маневрата завой наляво, въпреки възможността да възприеме приближаващия кръстовището мотоциклетист. ПТП не би настъпило и ако мотоциклетистът не беше превишил скоростта, което би позволило спирането му преди сблъсъка.

Приносът на двамата обаче не е равен. Значително по-голям е приносът на водача на лекия автомобил. Той е предприел маневра завой наляво, при която има установено от закона задължение да се съобрази с насрещно движещите се МПС, да ги пропусне и едва тогава да я направи, което не е изпълнил. Водачът на лекия автомобил е допуснал и нарушение на чл. 25, ал. 1 от ЗДвП. Тази законова разпоредба задължава водач на пътно превозно средство, който ще предприеме каквато и да е маневра, включително да завие надясно или наляво за навлизане по друг път, преди да започне маневрата, да се убеди, че няма да създаде опасност за участниците в движението, които се движат след него, преди него или минават покрай него и да извърши маневрата, като се съобразява с тяхното положение, посока и скорост на движение.

В конкретната ситуация водачът на мотоциклета е нарушил само общото си задължение за движение с разрешената за пътния участък скорост. За разлика от него водачът на лекия автомобил е нарушил посочените по-горе задължения да се съобрази с положението и скоростта на приближаващия

насрещно движещ се мотоциклет и да го пропусне, преди да предприеме на завои наляво.

При така установената по делото фактическа обстановка съдът намира, че съпричиняването от страна на мотоциклетиста е 20%, до какъвто извод е стигнал и първоинстанционният съд. Макар до ПТП да не би се стигнало, ако който и да е от участниците в него не беше допуснал описаните по-горе нарушения, техният принос не е равен. Наред с неизпълнението на задълженията по чл. 25, ал. 1 и чл. 37, ал. 1 от ЗДвП, водачът на лекия автомобил не е изпълнил и общото си задължение по чл. 5, ал. 2, т.1 от ЗДвП да бъде внимателен и предпазлив към уязвимите участници в движението, сред които са и водачите на двуколесни пътни превозни средства.

Определените размери на обезщетенията за неимуществени вреди от 150 000 лева и за имуществени вреди от 12048,37 лева следва да бъдат намалени на основание чл. 51, ал. 2 от ЗЗД с 20%, какъвто е приетият от съда размер на съпричиняването. Т.е. дължимото обезщетение за неимуществени вреди е 120 000 лева, а за имуществени вреди – 9638,70 лева, колкото са присъдени с първоинстанционното решение.

По спорния въпрос за началния момент, от който следва да се присъди законна лихва върху обезщетенията, дължими от С."Н.***" въззивният съд намира следното:

От представените по делото доказателства / стр. 65 -66/ се установява, че на 12.08.2021 ищецът е сезирала С."Н.***" с претенция за заплащане на обезщетение за неимуществени и имуществени вреди от ПТП, настъпило на 03.06.2021 година. Сезирането на *** не в качеството му на компенсационен орган по смисъла на чл. 515 от КЗ, а на орган по чл. 511, ал. 1, т. 2 от КЗ, обработващ застрахователните претенции, насочени срещу чуждестранния застраховател на виновния водач на територията на България. Участвайки в процеса в това си качество, *** отговаря спрямо увреденото лице така, както отговаря самият застраховател. В тази насока е и изричната разпоредба на чл. 512, ал. 1 от КЗ, според която когато към бюро или кореспондента се предяви претенция за обезщетение, се прилага чл. 496.

С оглед на това съдът намира, че законната лихва върху обезщетенията за имуществени и неимуществени вреди следва да бъде присъдена на ищеца с

начален момент от 12.08.2021 година – датата, на която е предявил претенция за заплащане на обезщетение пред *** като орган, на който са възложени функции по обработката ѝ на територията на Република България и който е образувал щета по тази претенция.

За лихвите като част от застрахователното обезщетение, дължимо от прекия причинител на вредата при ангажиране на неговата отговорност, които се покриват от застрахователя по задължителна застраховка „Г.о. на автомобилистите“, са приложими разпоредбите на чл. 493, ал. 1, т. 5 във връзка с чл. 429, ал. 2 т. 2 и ал. 3 от КЗ. Разпоредбата на чл. 429 ал. 3 във връзка с чл. 429 ал. 2 т. 2 от Кодекса за застраховане урежда по императивен начин въпроса за дължимите лихви от застрахователя върху застрахователното обезщетение. Според чл. 429 ал. 3 от КЗ от застрахователя се плащат лихвите за забава, дължими от застрахования, считано от датата на уведомяването от застрахования за настъпването на застрахователното събитие по реда на чл. 430 ал. 1 т. 2 или от датата на уведомяване или на предявяване на застрахователна претенция от увреденото лице, която от датите е най-ранна. Съгласно изричната разпоредба на чл. 494, т. 10 от КЗ лихвите по чл. 429, ал. 2 от КЗ, при спазване условията на чл. 429, ал. 3 от КЗ, не са изключени от застрахователното покритие по застраховка „Г.о. на автомобилистите“ и от дължимото от застрахователя по тази застраховка обезщетение на увредените лица. Поради това и съобразявайки ал. 3 на чл. 429 от КЗ, съдът намира, че законната лихва върху обезщетенията за имуществени и неимуществени вреди в случая се дължи от 12.08.2021 година, при липса на други данни за уведомяване на по-ранна дата, включително от самия застрахован.

При непознаване в срока по чл. 496 от КЗ и неплащане на застрахователното обезщетение застрахователят, респ. ответното ***, дължи законната лихва за собствената си забава след изтичането на този срок, съгласно разпоредбата на чл. 497, ал. 1 от КЗ. Това обаче не го освобождава от задължението да заплати законната лихва като част от застрахователното обезщетение, дължимо от прекия причинител. Неоснователни са доводите във въззивната жалба на ***, че в случая е приложима разпоредбата на чл. 497, ал. 1, т. 2 от КЗ. Чл. 429 от КЗ урежда елементите на застрахователното обезщетение, дължимо от застрахователя, включително застрахователя по застраховка „Г.о. на автомобилистите“, а чл.

497, ал. 1, т. 2 от КЗ - последиците от забавата на самия застраховател при определяне и изплащане на обезщетението. В този смисъл е съдебната практика на ВКС / решение № 50001/03.02.2023 година, постановено по т. дело № 2530/2021 година на I т.о. на ВКС/.

По тези съображения съдът намира, че законната лихва върху обезщетението за имуществени вреди от 9638,70 лева и за неимуществени вреди от 120 000 лева, се дължи с начален момент от 12.08.2021 година до окончателното изплащане на обезщетенията, а не от 07.11.2021 година. С оглед на това първоинстанционното решение следва да бъде отменено в частите, с които е отхвърлена акцесорната претенция за законна лихва върху двете обезщетения за периода от 12.08.2021 година до 06.11.2021 година и на ищеца следва да бъде присъдена законна лихва за този период. Следва да се постанови ново решение по същество, с което да се присъди на Г. С. законна лихва за периода от 12.08.2021 година до 06.11.2021 година включително върху обезщетението за неимуществени вреди от 120 000 лева и върху обезщетението за имуществени вреди от 9638, 70 лева.

В останалите обжалвани части, включващи решението, с което са отхвърлени исковете за обезщетение за неимуществени вреди за разликата над 120 000 лева до 180 000 лева и обезщетението за имуществени вреди за разликата над 9638,70 лева до 12048,37 лева, както и в частта, с която на ищеца е присъдено обезщетение за неимуществени вреди в размера над 60 000 лева до 120 000 лева, първоинстанционното решение следва да бъде потвърдено.

С оглед изхода на спора пред въззивната инстанция съдът следва да се произнесе за дължимите от страните разноски. Първоинстанционното решение в частта за разноските следва да бъде потвърдено, доколкото то е съобразено с крайния изход на спора.

Обжалваемият интерес пред въззивната инстанция по въззивната жалба на Г. С. е 60 000 лева по иска за обезщетение за неимуществени вреди, 2409,67 лева по иска за обезщетение за имуществени вреди и 4641,17 лева по акцесорната претенция за законна лихва / законната лихва върху 180 000 лева за периода 12.08.2021 година – 06.11.2021 година вкл. е 4350 лева, а върху 12048,37 лева е 291,17 лева/.

Тази въззивна жалба е основателна само по отношение на акцесорната

претенция частично – до размера на 3132,94 лева / законната лихва върху 120 000 лева за периода 12.08.2021 година – 06.11.2021 година вкл. е 2900 лева, а върху 9638,70 лева е 232,94 лева/. В останалата част е неоснователна.

Обжалваемият интерес по въззивната жалба на С."Н.***" е 60 000 лева, като тази жалба е изцяло неоснователна.

Във въззивното производство няма данни ищецът Г. С. да е направил разноси както по собствената си жалба, така и по жалбата, подадена от ***, поради което такива не следва да му се присъждат.

Разноските, направени от С."Н.***" по собствената му жалба, видно от списъка по чл. 80, фактурите и банковите извлечения, включват 1200 лева държавна такса и 6540 лева с ДДС ***ско възнаграждение. Тези разноси не се дължат с оглед изхода на спора пред въззивната инстанция.

6540 лева с ДДС е заплатеното ***ско възнаграждение от *** за изготвяне на отговор на въззивната жалба на Г. С. и за процесуално представителство. Адв. М. като процесуален представител на Г. С. е направила възражение за прекомерност на това ***ско възнаграждение. Въззивната жалба на С. касае първоинстанционното решение по три искиви претенции – за обезщетение за неимуществени вреди, за обезщетение за имуществени вреди и акцесорната претенция за законна лихва. По иска за обезщетение за неимуществени вреди обжалваемият интерес е 60 000 лева, при който минималното ***ско възнаграждение, определено съгласно чл. 7, ал. 2, т. 4 от Наредба № 1 за минималните размери на ***ските възнаграждения с измененията, обнародвани в ДВ бр. 88/2022 година, влезли в сила преди подаване на въззивната жалба, с включен ДДС, е 6540 лева. По иска за обезщетение за имуществени вреди при обжалваем интерес от 2409,67 лева минималното ***ско възнаграждение с ДДС съгласно чл. 7, ал. 2, т. 2 от Наредба № 1, е 649,16 лева. По претенцията за законна лихва минималното ***ско възнаграждение с ДДС е 916,32 лева. От тях с оглед изхода на спора по акцесорната претенция ответникът има право на възнаграждение в размер на 297,77 лева. Или общият минимален размер на ***ското възнаграждение на ответника за въззивната инстанция по трите претенции, предмет на въззивната жалба на Г. С., надхвърля претендираната сума от 6540 лева, поради което възражението за прекомерност е неоснователно. Жалбоподателят Г. С. следва да бъде осъден да заплати тази сума на

С."Н.***" като разноси за въззивното производство.

По делото съдът е сезиран и с частна жалба вх. № *** година, подадена от Г. С. чрез *** Р. М., срещу определение № 60/12.05.2023 година, постановено по т. дело № 18/2022 година по описа на ОС – К. в производство по чл. 248 от ГПК. С определението е оставено без уважение искането на Г. С. чрез *** Р. М. за изменение на решение № 10/23.02.2023 година по т. дело № 18/2022 година на ОС – К. в частта за разноските.

Искането, което е оставено без уважение от първоинстанционния съд, се съдържа в молба вх. № 1002/22.03.2023 година. То е мотивирано с това, че първоинстанционният съд е уважил направеното от ищеца възражение за прекомерност на ***ското възнаграждение на ответника С."Н.***", но неправилно е изчислил минималния размер на ***ското възнаграждение, прилагайки разпоредбите на Наредба № 1 за минималните размери на ***ските възнаграждения след изменението, обнародвано в ДВ бр. 88/2022 година, вместо тези, действащи към момента на сключване на договора за процесуално представителство на ответника. Поддържа се, че ***ското възнаграждение, което се дължи на ответника съобразно отхвърлената част от исковете за обезщетение за неимуществени и имуществени вреди е 2851,80 лева с ДДС съгласно разпоредбите на Наредба № 1 във варианта, обнародван в ДВ бр. 68 от 31.07.2020 година.

В частната жалба срещу определението по чл. 248 от ГПК се поддържа неговата незаконосъобразност, като се твърди, че меродавни за определяне на размера на ***ското възнаграждение са разпоредбите, действащи към момента на сключване на договора за процесуално представителство, а не тези, действащи към момента на приключване на производството по делото пред съответната инстанция. Искането е да се отмени обжалваното определение и да се уважи молбата, като се измени първоинстанционното решение в частта за разноските.

Срещу частната жалба е подаден писмен отговор с изразено становище за нейната неоснователност. Искането е за потвърждаване на определението и за присъждане на разноси за изготвяне на отговор на частната жалба в размер на 480 лева с включен ДДС.

Частната жалба е процесуално допустима. В чл. 248, ал. 3 от ГПК изрично е уредена възможността за обжалване на определението за разноси. При подаването на частната жалба е спазен срокът по чл. 275, ал. 1 от ГПК.

В първоинстанционното производство към отговора на исковата молба е приложено пълномощно, от което е видно, че С."Н.***" е упълномощило ***ско дружество „Х., Я и Ц.“ с права да осъществява процесуално представителство и защита по т. дело № 18/2022 година на ОС – К.. Пълномощното е от дата 05.07.2022 година. Към него е представена фактура № ** за сумата от общо 7596 лева с включен ДДС, дължима от *** на ***ското дружество за изготвяне на отговор на исковата молба и осъществяване на процесуално представителство по т.д. 18/2022 година на ОС – К.. В списъка по чл. 80 от ГПК освен посочената сума за ***ско възнаграждение, е включена и сумата от 9512 лева с ДДС, за която е представено дебитно известие от 08.11.2022 година към фактура № *** година. В дебитното известие изрично е посочено, че тази сума представлява ***ско възнаграждение за процесуално представителство по т. дело № 18/2022 година на ОС – К., съгласно чл. 7, ал. 2, т. 5 и т. 3 от Наредба № 1, изм. ДВ бр. 88/2022 година. И двете посочени суми за ***ско възнаграждение са заплатени реално, което е установено с представените банкови извлечения от сметката на ***ското дружество.

Първото по делото открито съдебно заседание е проведено на 15.11.2022 година. Следват още две открити съдебни заседания – на 13.12.2022 година и на 24.01.2023 година, в които са извършвани процесуални действия, събирани са доказателства, като в последното съдебно заседание е даден ход на устните състезания.

При тези доказателства въззивният съд намира, че при произнасяне по възражението за прекомерност на ***ското възнаграждение на основание чл. 78, ал. 5 от ГПК следва да бъдат съобразени размерите на ***ските възнаграждения по Наредба № 1 след измененията, обнародвани в ДВ бр. 88/2022 година, влезли в сила на 08.11.2022 година.

Отговорността за разноси се урежда от действащия закон, тя е материалноправен институт, по отношение на който изменението на нормативния акт относно размерите на ***ските възнаграждения няма обратно действие. С разпоредбата на чл. 78, ал. 5 от ГПК е възложено на съда

по искане на насрещната страна да присъди по-нисък размер на разноските за ***ско възнаграждение, ако заплатеното от страната възнаграждение за *** е прекомерно съобразно действителната правна и фактическа сложност на делото, като изрично е посочено, че определеното възнаграждение не може да бъде по-малко от минимално определения размер съобразно чл. 36 от Закона за ***, респ. от този в Наредба № 1 за минималните размери на ***ските възнаграждения. Това свое правомощие съдът упражнява при постановяване на съдебен акт, с който приключва производството пред съответната инстанция, в случая пред ОС – К.. При произнасянето по възражението по чл. 78, ал. 5 от ГПК съдът следва да приложи действащите към този момент разпоредби на Наредбата, респ. тези с измененията от ДВ бр. 88/2022 година. В случая всички открити съдебни заседания и свързаните с тях процесуални действия на ответника по събиране на доказателства и защита срещу исковете, включително изразеното становище по съществото на спора след даване ход на устните състезания, са извършени след влизане в сила на измененията на Наредбата. Поради това липсва основание при произнасянето по възражението по чл. 78, ал. 5 от ГПК съдът да се съобрази с размерите на възнагражденията, определени с Наредба № 1 преди измененията, влезли в сила на 08.11.2022 година, действали към момента на сключване на договора за правна защита и съдействие. Съдът прилага действащите към момента на приключване на производството в съответната инстанция разпоредби на наредбата, произнасяйки се по възражението за прекомерност на ***ското възнаграждение.

Цитираните в частната жалба на Г. С. определения касаят хипотези, различни от настоящата. Освен това става дума за практика на ВКС, която няма задължителен характер.

При цена на иска за обезщетение за неимуществени вреди от 180 000 лева минималното ***ско възнаграждение с ДДС съгласно чл. 7, ал. 2, т. 5 от Наредба № 1 / с изм. ДВ бл. 88/2022 година/ е 14100 лева. От тази сума с оглед изхода на спора ответникът има право на възнаграждение в размер на 4700 лева. По иска за обезщетение за имуществени вреди, предявен за общо 22310,07 лева, минималното ***ско възнаграждение с ДДС съгласно чл. 7, ал. 2, т. 3 от Наредба № 1, е 2889,49 лева. С оглед изхода на спора по този иск ответникът има право на възнаграждение в размер на 1641,13 лева. Или общо по двата иска минималният размер на ***ското възнаграждение за

първоинстанционното производство съобразно изхода на спора, с включен ДДС, е 6341,13 лева. С първоинстанционното решение е присъдена сума в по-нисък размер от 5600,36 лева с ДДС в полза на ответника ***. Поради това липсва основание за изменение на решението в тази му част по искане на ищеца за присъждане на ***ско възнаграждение на ответника за първоинстанционното производство в по-нисък размер.

По тези съображения съдът намира, че следва да потвърди обжалваното определение по чл. 248 от ГПК. Г. С. следва да бъде осъден да заплати на С."Н.***" разноските за производството по частната жалба в размер на 480 лева с ДДС, дължими на основание чл. 11 от Наредба № 1 с измененията, обнародвани в ДВ бр. 88/2022 година.

Ето защо Пловдивският апелативен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 10 от 23.02.2023 година, постановено по т. дело № 18/2022 година по описа на Окръжен съд – К., **В ЧАСТТА, С КОЯТО** са отхвърлени акцесорните искове на Г. М. С., ЕГН *****, от с. К. № *, общ.Д., обл. К. срещу С."Н.***", БУЛСТАТ ***, със седалище и адрес на управление гр. С., ул."Г.И." № *, ет.*, за присъждане на законна лихва върху обезщетението за неимуществени вреди от 120 000 лева за периода от *** година до *** година включително и на законна лихва върху обезщетението за имуществени вреди от 9638,70 лева за периода от *** година до ** година включително, **ВМЕСТО КОЕТО ПОСТАНОВЯВА:**

ОСЪЖДА С."Н.***", БУЛСТАТ ***, със седалище и адрес на управление гр. С., ул."Г.И." № *, ет.*, да заплати на Г. М. С., ЕГН *****, от с. К. № **, общ.Д., обл. К. **законна лихва за периода от 12.08.2021 година до 06.11.2021 година включително върху сумата от 120 000 лв.**, представляваща обезщетение за неимуществени вреди - претърпени болки, страдания и психически стрес, както и **върху сумата от 9 638,70 лв.**, представляваща обезщетение за имуществени вреди - направени разходи за лечение на причинените му телесни увреждания, вследствие настъпило на *** ПТП.

ПОТВЪРЖДАВА решение № 10 от 23.02.2023 година, постановено по т. дело № 18/2022 година по описа на Окръжен съд – К., **В ОСТАНАЛИТЕ ОБЖАЛВАНИ ЧАСТИ.**

ОСЪЖДА Г. М. С. , ЕГН *****, да заплати на С."Н.***", БУЛСТАТ ***, разноски за въззивното производство в размер на 6540 лева, представляващи *** възнаграждение с включен ДДС за изготвяне на отговор и процесуално представителство по въззивната жалба, подадена от Г. М. С..

Решението подлежи на обжалване пред ВКС с касационна жалба в едномесечен срок от връчването му на страните.

ПОТВЪРЖДАВА определение № 60/12.05.2023 година, постановено по т. дело № 18/2022 година по описа на ОС – К. в производство по чл. 248 от ГПК, с което е оставено без уважение искането на Г. М. С., представляван от *** Р. М., за изменение на решение № 10/23.02.2023 година по т. дело № 18/2022 година на ОС – К. в частта за разноските.

ОСЪЖДА Г. М. С. , ЕГН *****, да заплати на С."Н.***", БУЛСТАТ ***, разноски за производството по частната жалба в размер на 480 лева заплатено ***ско възнаграждение с включен ДДС.

Решението в тази му част, имащо характер на определение, подлежи на обжалване пред ВКС в едноседмичен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____